

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА:
ДОСВІД, НОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ»**

(7-8 лютого 2025 р.)

Ужгород
2025

УДК 377(062.552)
П 84

П 84 **Професійна педагогіка та освіта: досвід, новачі, перспективи.** Матеріали науково-практичної конференції (м. Ужгород, 8-9 лютого 2025 р.). – Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2025. – 60 с.

ISBN 978-617-8514-05-1

У збірнику представлені матеріали науково-практичної конференції «Професійна педагогіка та освіта: досвід, новачі, перспективи». Розглядаються питання загальної педагогіки та історії педагогіки, теорії і методики навчання, корекційної педагогіки, інформаційно-комунікаційних технологій в освіті та інше.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться педагогічною наукою, а також для широкого кола читачів.

УДК Удк 377(062.552)

ISBN 978-617-8514-05-1

© Колектив авторів, 2025
© Видавництво «Молодий вчений», 2025

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Волик В.В.

ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ

НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ В НІМЕЧЧИНІ

ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ5

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Anzhelika Buravenko, Kseniia Tkachenko

INTEGRATING EXERCISES AND TECHNOLOGY

IN TEACHING PHONETICS..... 10

Гордіснюк Н.В., Курнилович М.О.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ

ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ

НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИКИ МОВЛЕННЯ..... 14

Івасик В.П.

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ

ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ

ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ..... 17

Крюкова Л.В.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ (НУШ)20

Кукла Н.В.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

З ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....24

Шамота Л.Ф.

ОСОБЛИВОСТІ «ПЕРЕВЕРНУТОГО» НАВЧАННЯ28

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Гаяш О.В.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИХ ЗАНЯТТЯХ З ДІТЬМИ

З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ34

Насадюк Т.О., Карпенко В.М.

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ ВПРАВИ

ДЛЯ ДІТЕЙ З ДИСКАЛЬКУЛІЄЮ

НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В 5 КЛАСІ 39

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Кузьменко А.О.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ТА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ АСПИРАНТА..... 43

Нелюба Р.О., Мазін В.М.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАННІ ЗУБНИХ ТЕХНІКІВ:

ЗНАЧУЩІСТЬ ВИВЧЕННЯ БІОСУМІСНИХ МАТЕРІАЛІВ..... 46

Попович В.І., Софілканич Н.Ю.

ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА

ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ

МОВЛЕННСВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

З ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ 51

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Вонсович Ю.В.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ 55

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Волик В.В.

аспірант,

*Український державний університет
імені Михайла Драгоманова*

ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ В НІМЕЧЧИНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Сучасні конкурентноздатні в глобальному вимірі спеціалісти, зокрема, все більше працюють в *проектах*, а не у звичному для трудових відносин і організації праці ритмі найманих працівників. Водночас, спостерігається поступове зміщення завдань в бік *проектних завдань*, які диктують концентрацію уваги та зусиль саме на проблемі, яку потрібно розв'язати. Тому автор статті зосереджує свою увагу на *проектному навчанні, проектній технології* в освіті або *проектній роботі* школярів.

Для початку, розглянемо історію розвитку проектного підходу в освіті в Німеччині. Сучасні німецькі дослідники даної технології вказують на початки проектної думки серед німецьких педагогів під впливом американського педагога Джона Д'юї [3, с. 9]. Досліджуючи історію теоретичних та практичних концепцій проектної технології навчання в Німеччині та враховуючи спільний культурно-історичний простір – а передовсім подібну організацію освіти –, слід розглядати *німецькомовні країни* як передумову формування технології в сучасній Німеччині. Німецькі автори, починаючи огляд історії проектних методів навчання, називають перші спроби в даному напрямі під загальними намаганнями *реформаторської педагогіки*. Серед німецькомовних теоретиків проектної технології навчання ці автори називають *спільний урок* Бертольда Отто; *Концепцію вільної духовної діяльності, яка втілюється в плануванні уроку* школярами

Хуго Гаудіха; сільські будинки виховання, в яких школярі мали б вчитися самостійній діяльності Германна Літца; школу Йена-плану Петера Петерсена; трудову школу, особливо, на прикладі шпаківні, Георга Кершенштайнера; Фріца Карстена, якому належить першість в Німеччині по введенню поняття *проект*; Отто Хаазе, який вперше застосував німецьке поняття *намір/задум*, та Адольфа Райхвайна. З 50-60 років XX століття визначальними для подальшого розвитку проектного методу в Німеччині були видані німецькою мовою роботи “Історія про прогресивні методи викладання” *Нельсона Л. Боссінга* та під редакцією Петера Петерсена “План проекту. Засади і практика” з текстами *Дьюї* та *Кілпатріка*. В історичному аспекті аналізу слід згадати *Міхаеля Кнолля*, який виступив з критикою *Дьюї* та *Кілпатріка* і початки проектної роботи приписує саме Європі. Важливо, що за *Кноллем* поняття *проекту* в німецькомовному просторі вперше в педагогічному контексті було застосовано *Й. Х. Вольффом* у 1831 році в його книзі “Про план та метод під час вивчення архітектури”. *Герхард Краут* займався суспільними та педагогічними взаємозв’язками обґрунтувань проектного уроку у США та Німеччині. Ближче до кінця XX століття активним вивченням та аналізом концепцій проектної роботи займалися *Карл Фрей*, *Йоганнес Бастіан*, *Герберт Гудйонс* та *Датмар Гензель*. *Ройссер* орієнтувався на аспект навчально-теоретичної основи як практичного рішення проблем. На сучасному етапі з’явився цілий ряд ідей та концепцій проектної технології в навчанні школярів.

Типовою схемою роботи в проектах для наочності можемо обрати наступну:

- пошук інформації про ідею для проекту/постановки завдання;
- планування окремих кроків в проектній роботі;
- прийняття рішення щодо шляху розв’язання проблеми/завдання;
- реалізація запланованої роботи та підготовка презентації;
- контроль або перевірка, рефлексія результатів роботи;
- оцінка результату та процесу спільно з консультантом/вчителем.

Наведена вище схема роботи в шкільних проектах не є універсальною і може відрізнятися в залежності від часових,

тематичних та просторових рамок кожного окремо взятого проєкту. Проте, дана схема ілюструє основні кроки в реалізації проєкту. Більш складні і структуровані проєкти, на думку автора, можуть включати в себе інші кроки, які будуть підпунктами в наведеній вище схемі, тобто не впливатимуть на їхню послідовність.

Для кращого розуміння важливості теми проєктної роботи в сфері освіти звернемося до законодавства Німеччини, зокрема її адміністративних одиниць – федеральних земель. Так, в новій редакції “Закону про шкільну освіту” федеральної землі Берлін поняття “*проєктний урок*” подається тричі [5, с. 38]. Проєкти в законі згадуються як “можлива форма міжпредметного уроку з передумовою, що урок стосуватиметься різних предметів, особливих методів задіяних предметів, їхніх відповідних цілей та навичок відповідно до їхнього тематичного зв’язку” [5, с. 38]. Крім того, в багатьох федеральних землях, серед них Баварія, Баден-Вюрттемберг, Мекленбург-Передня Померанія та ін., проєктна технологія є обов’язковою до застосування в рамках навчального плану. Це реалізується в рамках т. зв. “проєктних тижнів”, які застосовуються, в тому числі, і в німецьких школах за кордоном, зокрема, в Німецькій міжкультурній школі в м. Києві. Так, інструкція Державного інституту якості шкільної освіти та досліджень освіти при Міністерстві освіти федеральної землі Баварія від 2005 року записано: “Вперше проєктний метод для предметів “праця-економіка-техніка” в навчальному плані зафіксований як обов’язковий” [6, с. 6]. Саме в цій інструкції прописані всі механізми реалізації проєктного підходу, передбачені години в навчальному плані для шкіл Баварії. Детально перераховано всі переваги (обґрунтування) щодо застосування такого підходу вчителями разом з учнями. Перерахуємо деякі з них:

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> Здатність приймати рішення | <input type="checkbox"/> Здатність до співпраці |
| <input type="checkbox"/> Самостійність | <input type="checkbox"/> Командний дух |
| <input type="checkbox"/> Самокритичність | <input type="checkbox"/> Комунікативні здібності |
| <input type="checkbox"/> Здатність до суджень | <input type="checkbox"/> Структуроване мислення |
| <input type="checkbox"/> Здатність самостійно вчитися | <input type="checkbox"/> Організаційні здібності |

[6, с. 5]. Таким чином, всі критерії щодо “різностороннього гармонійного розвитку особистості”, які перераховуються в більшості стратегій освіти європейських країн, знаходять свою реалізацію в

проектному підході. Рекомендується проводити проектну роботу, починаючи з початкових класів, проте вже в 7-му класі загальноосвітньої школи в Баварії проектна робота є обов'язковою до виконання. На відміну від чітко прописаних тематичних вимог до проектної роботи, учні мають право самостійно визначатися з темами проектної роботи на початку навчального року.

З часу початку введення проектних технологій до обов'язкового використання в рамках навчального плану в Німеччині, в цій країні розвинулася велика кількість ініціатив та ідей щодо покращення та вдосконалення проектного підходу. Так, однією з найскладніших проектних технологій є **Методологія ТеоПракс (від нім. Theorie + Praxis = TheoPrax – Теорія + Практика)**, розроблена німецькими педагогами-сучасниками, Петером Айсерером та Дьорте Краузе. Ця проектна технологія позиціонує себе як така, що працює над проектами “серйозного характеру” [7], і ставить поєднання теорії та практики як основний компонент методики. Основним завданням такої проектної роботи автори вважають “підвищення мотивації до навчання” завдяки природньому бажанню школярів розв'язати певну проблему/завдання. На їхню думку, такі звичні для традиційної педагогіки підходи як фронтальний урок і лекція вже давно вичерпали свій потенціал, і не є ефективними з точки зору засвоєння знань. Автори проектної технології TheoPrax пропонують власний підхід, розподіляючи навчальні години між фронтальним уроком (35 % навчального часу), викладанням в діалозі (5 % навчального часу), проектно-орієнтованими груповими вправами (30 % навчального часу) та проектною роботою в команді (30 % навчального часу) [7].

Варто, серед іншого, підкреслити, що кількість ініціатив щодо проведення проектної роботи зі школярами в Німеччині вимірюється тисячами, і неможливо точно підрахувати їхню кількість. Автор виділяє найбільш вдалу, з його точки зору, проектну технологію для використання як в Німеччині, так і за кордоном. Дана технологія працює в кожній федеральній землі цієї країни та серед ряду країн Західної та центральної Європи, а також вдало реалізована в Південній Америці, і може бути рекомендованою до використання в Україні. Проте вона має певні застереження – проектна робота є однією

з форм роботи в типових навчальних планах згідно наказів Міністерства освіти і науки України, і на даному етапі може активно використовуватися лише власною ініціативою вчителів та дітей [9].

Таким чином, буде скорочуватися розрив між найважливішими етапами в житті дитини та відбуватиметься рання профорієнтація школярів.

Список використаних джерел:

1. Dewey, John. Demokratie und Erziehung. Beltz, Weinheim/Basel 1993 (Nachdruck der 3. Aufl. 1964).
2. Petersen, Peter. Der Jenaplan einer freien allgemeinen Volksschule. Julius Beltz, Langensalza 1927.
3. Handbuch zum Projektunterricht. Band 1. Projektseminar der Freien Universität Berlin. 2004.
4. Gramm, Andreas. Die Reformpädagogische Bewegung und Projektunterricht.
5. Handbuch zum Projektunterricht. Band 2. Projektseminar der Freien Universität Berlin. 2004.
6. Projekt und Schülerleistung Beispiele aus dem Fach AWT an der Hauptschule. Staatsinstitut für Schulqualität und Bildungsforschung. München. 2005.
7. Eyerer P. (2000). TheoPrax – Projektarbeit in Aus- und Weiterbildung. Bausteine für Lernende Organisationen. Stuttgart: Klett-Cotta.
8. Krause D.; Eyerer P. (2008). Schülerprojekte managen. TheoPrax Methodik in Aus- und Weiterbildung. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 р. № 408 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 р. № 1493). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/typovi-programu-2-11/Typova.osv.prohr.ZZSO-III.stupenya.pdf> (дата звернення: 30.12.2024)

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Anzhelika Buravenko

Senior Lecturer;

Kseniia Tkachenko

Senior Lecturer,

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

INTEGRATING EXERCISES AND TECHNOLOGY IN TEACHING PHONETICS

Teaching intonation effectively requires a well-rounded approach that combines different exercises and methods suited to learners' needs. Understanding intonation involves not just recognizing pitch variations but also knowing how to use them in communication. Learners must be aware of how pitch, stress, and rhythm influence meaning, which is crucial for conveying emotions and intentions in spoken language. Without proper intonation, even grammatically correct sentences may sound unnatural or be misinterpreted by listeners.

One effective method to teach intonation is through structured exercises that develop both listening and speaking skills. Awareness activities, such as comparing sentences that differ only in intonation, help learners notice meaning differences, for instance, distinguishing a question from a statement. Listening tasks where students mark rising and falling tones further strengthen their understanding of pitch movement [1]. Such exercises train learners to become more attentive to intonation patterns in natural speech, making them more capable of reproducing these patterns in their communication. Additionally, integrating authentic listening materials, such as dialogues or speeches, allows students to observe how intonation conveys different emotions and attitudes in real-life contexts.

Imitation and production exercises build on this foundation by encouraging learners to reproduce accurate intonation patterns. A common method is having students listen to a sentence and immediately repeat it, copying the pitch, stress, and rhythm. Group repetition exercises reinforce

this practice, allowing learners to improve together. This approach aligns with a step-by-step method that starts with recognition and imitation before moving on to communicative activities like dramatic expression and interaction [5]. These tasks help learners internalize intonation patterns in meaningful ways, enhancing their ability to express themselves clearly. By engaging in role-playing activities, learners can experiment with different intonation patterns in conversational settings, making the learning process more interactive and engaging.

In addition to emotional expression, using physical movement in intonation training can improve students' understanding of pitch patterns. Research highlights the benefits of kinesthetic learning, where gestures and rhythmic tapping help learners grasp speech flow [6]. For example, using hand movements to show pitch changes or tapping out rhythm can make intonation practice more engaging and memorable [1]. These techniques are especially useful for visual and tactile learners who struggle with traditional auditory-based instruction. Incorporating movement into intonation training also provides a multisensory learning experience, reinforcing students' understanding of pitch variations through both auditory and physical cues.

Technology also plays an increasing role in teaching intonation, especially with automatic speech recognition (ASR) tools. While ASR technology can support speaking practice, many current tools struggle with prosodic features like intonation [2]. This suggests a need for further development to make ASR more useful for teaching intonation. Despite its limitations, technology-based tools offer learners immediate feedback, allowing them to monitor their progress and make necessary adjustments. Moreover, incorporating multimedia resources, such as visual waveforms or pitch contour diagrams, can help learners visualise and refine their intonation patterns. Although music-based training has been explored for enhancing listening skills, its direct relevance to intonation training in language learning remains limited [3].

Furthermore, teacher training is essential for effective intonation instruction. Equipping educators with research-based techniques, such as contrastive analysis, multimodal resources, and targeted feedback on intonation, is crucial for successful teaching [4]. By applying these strategies, teachers can create a more effective and engaging learning

environment [1]. Well-trained instructors can adapt their teaching methods to different learner needs, ensuring that students receive adequate support in developing intonation skills. In addition, professional development programs should emphasize the importance of integrating varied instructional strategies, including traditional and technology-enhanced approaches, to maximise learning outcomes.

In summary, successful intonation teaching combines structured exercises, kinesthetic learning, technology, and teacher training. Using a variety of methods helps learners develop strong intonation skills, ultimately improving their communication abilities. By integrating different instructional approaches, educators can create a dynamic and effective learning environment that fosters better speech production and comprehension. Encouraging learners to actively engage with intonation patterns through listening, imitation, movement, and technology ensures a more comprehensive and lasting understanding of this critical aspect of spoken language.

Future research could investigate how the integration of technology, such as ASR tools, with traditional phonetic exercises influences learners' pronunciation accuracy and overall speaking proficiency.

References:

1. Brown, C. Shortcomings in the Jet Programme as a vehicle for English pronunciation teaching by native speakers. *Anglophile Journal*, 2024, vol. 4, № 2, pp. 77. DOI: <https://doi.org/10.51278/anglophile.v4i2.1191>
2. Chen, H. Developing and evaluating an oral skills training website supported by automatic speech recognition technology. *Recall*, 2011, vol. 23, № 1, pp. 59–78. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0958344010000285>
3. Goodrich, A. High school woodwinds and brass. *Oxford University Press*, 2019, pp. 103–112. DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780190462574.003.0010>
4. Gui, L. An analysis of the strategies for developing students' consciousness of pronunciation and intonation in college English teaching based on the international communication. *E3s Web of Conferences*, 2020, vol. 214, pp. 01041. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202021401041>

5. Mospan, N. Teaching emotional English intonation. *Continuing Professional Education Theory and Practice*, 2022, № 2, pp. 45–51. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.2.5>

6. Yamane, N., Teaman, B., Fujimori, A., Wilson, I., Yoshimura, N. The kinesthetic effect on EFL learners' intonation. *International Symposium on Applied Phonetics*, 2018, Aizuwakamatsu, Japan. pp. 136–141. DOI: <https://doi.org/10.21437/isaph.2018-25>

Гордієнко Н.В.

старший викладач;

Курнилович М.О.

старший викладач,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИКИ МОВЛЕННЯ

Формування фонетичної компетенції є невід'ємною складовою професійної підготовки студентів-філологів. Першим кроком у вивченні іноземної мови є оволодіння студентами фонологічною системою мови, адже правильна вимова та інтонація відіграють ключову роль у процесі ефективного спілкування англійською мовою. Формування будь-яких комунікативних, мовленнєвих умінь та навичок починається з формування фонетичних умінь та навичок. Особливо актуальним це питання стає на початкових етапах навчання, коли закладаються базові навички усного мовлення. Формування саме фонетичного рівня мовної компетенції передбачає набуття студентами певних артикуляційних навичок, оволодіння наголосом та основними інтонаційними моделями. Хоча студенти першого курсу проходять окремий курс фонетики, заняття з практики мовлення слугують додатковою платформою для закріплення та вдосконалення їхніх фонетичних навичок у реальному мовленнєвому середовищі.

Практика фонетичних навичок під час таких занять є надзвичайно важливою, адже вона закладає фундамент для ефективної комунікації. Сформованість фонетичних навичок є обов'язковою умовою правильного розуміння іншомовного повідомлення, точності висловлювання та виконання англійською мовою комунікативних функцій. Фонетика не лише покращує вимову студентів, але й значно підвищує їхню загальну мовну компетентність. Як зазначає Алі, «вивчення фонології англійської мови вимагало переходу від імітації та практики англійських звуків до самостійного продукування, опису й сприйняття всіх англійських звуків» [1]. Ця зміна підкреслює

важливість активного залучення до фонетичної практики, що дозволяє студентам засвоїти нюанси англійських звуків. Крім того, дослідження Істікоми та співавторів свідчить, що більшість студентів вважають фонетику важливою для покращення вимови [2]. Це особливо актуально в умовах глобалізації, де чітка комунікація є пріоритетною.

Інтеграція фонетичного тренування в практичні заняття сприяє глибшому розумінню звукової системи англійської мови, що є ключовим для ефективного усного спілкування. Як зазначає Луо, «хороша вимова може значно покращити здібності до слухання, говоріння та читання», підкреслюючи взаємозв'язок цих навичок [3]. Цю думку підтримує Муртазакулов, який стверджує, що «вимова, як важливий елемент ефективної комунікації, часто залишається поза увагою у методиках викладання мов» [4].

Особливу увагу слід приділяти організації самостійної роботи студентів першого курсу, адже саме цей аспект є вирішальним у процесі закріплення та вдосконалення фонетичних навичок. Самостійна робота дозволяє студентам не лише повторювати та відпрацьовувати матеріал, засвоєний на заняттях, але й глибше занурюватися у вивчення звукової системи мови, що вивчається. Викладач має забезпечити студентів комплексом фонетичних вправ, які охоплюють детальну характеристику кожної фонемі, включаючи її артикуляційні особливості, позиційні варіанти та можливі труднощі у вимові. До цього комплексу також повинні входити методичні рекомендації, спрямовані на запобігання типовим фонетичним і фонологічним помилкам, що можуть виникати під час вивчення мови.

Ключовою складовою цієї системи є правильна вимова кожної фонемі в різних артикуляційних позиціях, зокрема на початку, в середині та в кінці слова, а також у різних фонетичних контекстах. Викладач має приділяти увагу тому, щоб студенти усвідомлювали, як змінюється вимова фонем залежно від сусідніх звуків, темпу мовлення чи інтонаційного малюнка. Для покращення інтонації, яка є важливим компонентом комунікативної компетентності, студентам пропонується вивчати тексти, діалоги та мовні зразки, які відповідають тематиці першого курсу. Це дозволяє не лише тренувати

вимову, але й розвивати здатність до сприйняття та відтворення інтонаційних моделей, властивих носіям мови.

Система фонетичних вправ передбачає послідовне оволодіння навичками імітації та продукування фонетичних явищ, що вивчаються. На початковому етапі студенти виконують вправи на імітацію звуків, слів і фраз, орієнтуючись на аудіозразки. Поступово завдання ускладнюються: додаються вправи на відтворення інтонаційних моделей, ритміки мовлення, а також на розпізнавання та корекцію власних помилок. Це сприяє формуванню стійких навичок правильної вимови та інтеграції фонетичних знань у реальне мовлення.

Приділяючи пріоритетну увагу фонетичним навичкам під час практичних занять, викладачі можуть краще підготувати студентів до реальних комунікативних ситуацій, забезпечуючи їх необхідними інструментами для ефективного спілкування. Акцент на фонетиці не лише сприяє покращенню вимови, але й підвищує впевненість студентів у їхніх розмовних здібностях, що в підсумку сприяє їхньому успіху як в академічному, так і в професійному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Ali, S. (2023). English phonetics and phonology learning and its impact on students' English pronunciation. *International Journal of English Education and Linguistics (IJoEEL)*, 5(1), 1–17. DOI: <https://doi.org/10.33650/ijoeel.v5i1.5930>
2. Istiqomah, S., Lintangari, A., & Perdhani, W. (2021). Attitudes toward English phonetics learning: a survey on Indonesian EFL learners. *Journal on English as a Foreign Language*, 11(1), 197–217. DOI: <https://doi.org/10.23971/jefl.v11i1.2602>
3. Luo, H. (2023). Reform and practice of English phonetics teaching in higher vocational colleges based on Obe. *International Journal of Education & Technology*, 1(2). DOI: <https://doi.org/10.59021/ijetech.v1i2.36>
4. Murtazakulov, M. (2023). Pedagogical technologies in the study of English phonetics. *Foreign Linguistics and Lingvodidactics*, 1(5), 67–73. DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol1-iss5-pp67-73>

Івасик В.П.

студентка,

Науковий керівник: Войтович А.Ю.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сьогодні інтегроване навчання є важливим засобом формування у здобувачів початкової школи. Інтеграція передбачає об'єднання різних навчальних предметів в єдину цілісну систему, що дозволяє створювати більш глибоке розуміння світу та розвивати в учнів здатність застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях. Інтегроване навчання є оптимальним для сучасного етапу розвитку національної школи, адже на даному етапі є ускладнення змісту освіти, зростання обсягу необхідної інформації та зменшення часу для її засвоєння [1, с. 8].

З усіх інноваційних технологій саме інтегроване навчання має можливість широкого впровадження у початковій ланці освіти тому що, вчителі початкових класів володіють компетентностями різних освітніх галузей і їм під силу цю технологію втілювати у реальність. Тому, вже починаючи з молодшого шкільного віку навчання у сучасній школі має забезпечити такі умови навчання, щоб дитина могла самореалізувати себе як особистість, розкрити усі закладені у ній природні задатки, її здатності до свободи, відповідальності й творчості, а також не загубитися у великому соціальному та інформаційному потоці. Саме в учнів 1–4 класів треба формувати навчальну мотивацію розвивати, творчі здібності, нахили, інтереси. Якщо ж дитина не навчиться у школі щось самостійно творити, то такою ж безініціативною, пасивною вона буде в житті [3, с. 13].

Мета публікації полягає в тому, щоб показати значення інтегрованого навчання як потужного інструменту для підвищення мотивації учнів. Зокрема важливо привернути увагу на наукову та

методичну літературу педагогів всіх часів. Так, Ян Амос Коменський був одним з перших, хто висвітлював ідеї інтегрованого навчання, хоча термін «інтегроване навчання» в сучасному розумінні ще не існував. Підхід до навчання спрямувався на розвиток цілісної особистості учня через взаємозв'язок знань з різних предметних сфер. Педагогічні ідеї мали велике значення для формування навчальної мотивації, зокрема через інтеграцію знань, що робило навчальний процес цікавим, осмисленим і практичним.

Василь Сухомлинський активно пропагував використання інтегрованих методів навчання для розвитку в учнів інтересу до пізнання. Він наголошував на тому, щоб діти вчилися із задоволенням і активно шукали нову інформацію, учні повинні бути зацікавлені в навчальному процесі. Тому важливо створювати умови, які б забезпечували вивчення знань через їх інтеграцію в реальне життя та через практичні завдання, які виходять за межі традиційних дисциплін.

Дидактичні особливості інтеграції змісту навчання на сучасному етапі розвитку освіти досліджували вчені: С. Вашуленко, В. Тименко, С. Якименко, О. Савченко та інші.

В. Максимова розглядає інтеграцію як процес і результат створення нерозривно пов'язаного, єдиного, цілого. У навчальному процесі здійснюється шляхом злиття в один інтегрований курс, (розділ) елементів різних навчальних предметів. Інтеграція навчального процесу передбачає виявлення тих механізмів, які допоможуть створити єдине освітнє середовище на основі цілісного погляду на світ, без чого неможливе його пізнання. Інтегроване навчання – це система, яка об'єднує знання з окремих навчальних предметів в єдине ціле, на основі чого і формується у дітей цілісне сприйняття світу.

Людмила Черкашина українська науковиця досліджувала інтегроване навчання в контексті початкової школи і його вплив на формування позитивної мотивації учнів до навчання акцентуючи важливості гармонізації знань з різних предметів і створення цілісного навчального процесу.

Велику роль у формуванні мотивації відіграє інтегроване навчання. Воно дає змогу учням побачити, як теоретичні знання застосовуються

на практиці, так званий зв'язок з реальним життям. Допомагає дітям побачити зв'язок між різними предметами, яке сприяє розвитку цілісного сприйняття знань, коли учень розуміє, що отриманні знання пов'язані між собою. Розвивається критичне мислення, коли учні працюють із завданнями, які вимагають застосування знань кількох предметів, розвивають здатність до аналізу та критичного осмислення інформації [3].

Таким чином, інтегроване навчання стимулює мотивацію учнів початкової школи до навчання, оскільки дає змогу усвідомити значення навчального процесу та його зв'язок із реальним життям.

Список використаних джерел:

1. Бірюк І.А. Інтегровані уроки у початковій школі: методичний посібник. Володимирецька ЗОШ I-III ступенів № 1. Володимирець : 2018. 65 с.
2. Лукач А.М. Інтегроване навчання в початковій школі :теорія і практика. Львів : Світ, 2013. 220 с.
3. Цвинда З.І. Інтегроване навчання дієвий засіб формування мотивації учіння молодших школярів. Кривий Ріг. 2019. 61 с.

Крюкова Л.В.

вчитель англійської мови,

Ізяславський ліцей № 2 імені О. Кушнірука

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ (НУШ)

Оволодіння іноземною мовою – це творчий та цікавий процес, який розвиває світогляд, дозволяє покращити логічне мислення, вміння виражати свої думки ясно і чітко [1, с. 1]. У системі освіти України відбулася значна реформа під назвою «Нова Українська Школа», яка збільшила ступінь важливості та необхідності вивчення іноземної (зокрема, англійської) мови з використанням сучасних інформаційних технологій. Сьогоднішні нові виклики та реалії щодо рівня викладання іноземних мов у школі орієнтують вчителів на пошук найбільш ефективних методів навчання іноземних мов, які вказують реальні способи опанування учнями іноземного мовлення як засобу спілкування. В центрі навчання має бути дитина, а не вчитель. Уроки мають бути наближені до життєвих реалій. Отже, як організувати навчальний процес так, щоб учні були здатні використовувати іноземну мову як під час спілкування в реальних життєвих ситуаціях, так і для набуття знань, щоб вони були здатні орієнтуватися в соціокультурних аспектах країни, мова якої вивчається? Бажанню вивчити предмет в першу чергу сприятиме життєрадісний настрій у класі, розкута поведінка школяра, стиль поведінки самого вчителя, його доброзичливість, готовність підтримати, захоплена колективна робота, іншомовне спілкування на теми, цікаві дітям.

За обмеженого часу уроку та напруженості в постійному очікуванні сигналу «Повітряна тривога», великої кількості запланованих справ, учителям важливо знайти можливість індивідуального підходу та «дорослого» стилю спілкування з учнями: обговорення життєво важливих тем, труднощів, які виникають під час навчання, результатів навчання.

З власного досвіду роботи роблю висновок, що найефективнішим методом навчання сучасного школяра в умовах «Нової Української школи» є гра на будь якому етапі вивчення предмета. Введення

ігрового елементу на уроках англійської мови викликає в учнів інтерес до вивченого матеріалу, сприяє швидкому його засвоєнню. Гра може бути рольовою, віртуальною, інтелектуальною чи мати змагальний характер.

Рольова гра володіє великими навчальними можливостями: рольова гра тісно пов'язана з реальним життям, її можна грати у будь-якому віці (наприклад, в початковій школі під час вивчення граматичного матеріалу Present Simple та Present Continuous можна розіграти ситуацію «Ранок школяра», в середній ланці провести гру «One Day from One Boy's (Girl's) Life», а в старшій школі діти створюють TV-show).

Рольові ігри придатні для різних видів роботи: у ході рольової гри використовуються різноманітні граматичні структури, практикується використання значного обсягу лексичного матеріалу. Велика роль приділяється невідповідній мові учнів. Крім того надаються можливості будь-якої парної або групової роботи. Рольова гра тренує учнів говорити в будь-якій ситуації на будь-яку тему. Коли учні «входять» в роль, то вони грають її з бажанням бути кращим, ототожнюючи цю гру з онлайн іграми, які вони зазвичай грають в гаджетах. Це допомагає розвивати їхні здібності та взаємодіяти з іншими. Рольова діяльність не загрожує особистості дитини, а навпаки, зміцнює її впевненість у собі.

Крім того, рольова гра сприяє розширенню лексичної бази. Наприклад, репліки, які діти чують під час гри, механічно ними запам'ятовуються.

Рольова гра сприяє формуванню згуртованості та партнерства, адже учні працюють в групах або парах, допомагають один одному, уважно слухають своїх однокласників; учитель виконує роль фасилітатора.

Якщо ж педагог вважає своїм завданням не тільки навчити своїх учнів іноземній мові, але і сприяти їх розвитку та вихованню, то саме рольова гра – це саме той метод навчання та виховання, який в наш нелегкий напружений час так необхідний дітям.

Ще досить ефективними методами навчання дітей «Нової Української школи» є метод проектів та відеопроєктів, problem solving, story telling, створення quiz games, проведення «talk show».

шоу талантів та інші види робіт відповідно до вивчених тем, направлені на дітей та їхні потреби. Досить ефективними методами для використання на уроках в сучасній школі є методи самооцінювання та взаємооцінювання, «навчання інших», коли учень виступає в ролі вчителя. Для розвантаження дітей на уроках доцільно використовувати фізкультхвилинки (warm up) з використанням відеопісень, онлайн ігор, в молодшій школі – пісеньки-руханки іноземною мовою. У старших класах та в середній школі для розминки та відпочинку на уроці спрацьовує музикотерапія. Це забезпечує регулювання емоційного стану, полегшує усвідомлення особистісних переживань. Для закінчення сучасного уроку потрібно фідбек (feedback), який підкреслить, наскільки результативним виявився урок.

Для успішного вивчення лексичного та граматичного матеріалу доцільно також використовувати під час освітнього процесу прийоми «казкотерапії», креативного малюнка, що також активізує навчальну та пізнавальну сторону учнів, викликає інтерес до вивчення іноземної мови.

Важливо пам'ятати, що сучасні діти потребують частих змін видів роботи під час навчального процесу, лише за такої умови вчитель може досягнути певного результату, діти можуть запам'ятати більше і краще. Сучасний вчитель – це фасилітатор, який розуміє учнів, толерантно та з повагою ставиться до їхніх думок та ідей, підтримує та надихає власним прикладом, мотивує дітей до успішного навчання.

Отже, однією з найважливіших умов успішного вчителя у сучасній школі являється успішне оволодіння сучасними методиками викладання, вміння застосовувати їх на практиці та отримувати задоволення від того, що учні засвоїли матеріал з великим інтересом.

Список використаних джерел:

1. Давидова О.П. Методична розробка з предмету «Іноземна мова» по темі «Сучасні методи викладання іноземної мови». Київ, 2021. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-suchasni-metodi-vikladannya-inozemno-movi-272606.html>

2. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.

3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2002. С. 269–284.

4. Philips B.D. Role-playing games in the English as a Foreign Language Classroom. Crane Publishing Ltd., 1994. 729 p.

Кукла Н.В.

викладач,

Львівський фаховий коледж

Львівського національного університету природокористування

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Складність і багатогранність деяких проблем історії України потребують більш активного вивчення теоретичних і практичних проблем та творчого підходу до вивчення минулого та сучасного. Одним з різновидів удосконалення вивчення історичних дисциплін є методика проведення семінарських занять для виявлення творчих можливостей здобувачів освіти, оскільки саме ці заняття відносяться до найбільш активних форм навчання. Участь студентів в роботі семінарських занять, повинна націлювати їх на самостійне поповнення в майбутньому своїх знань, на вміння орієнтуватися у все зростаючому потоці наукової та політичної інформації.

Мета семінарських занять – закріпити теоретичні знання здобувачів освіти, отримані ними при вивченні дисципліни «Історія України» та «Історія української державності та культури», а також напрацювати навички практичного застосування знань з історії.

Проведення семінарських занять дозволяє вирішувати такі дидактичні цілі:

- оптимально поєднувати лекційні заняття із самостійною навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти, поєднувати їх теоретичну підготовку з практичною;
- розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання;
- формувати у здобувачів освіти інтерес до науково-дослідної роботи;
- забезпечувати системне повторення, поглиблення і закріплення знань здобувачів освіти за певною темою.

Форми проведення семінарських занять можуть бути різноманітними. Вони залежать від типу семінару, змісту питань, особливостей дисципліни тощо. Розрізняють дві основні форми

проведення семінару: розгорнута бесіда за складеним і задалегідь доведеним до студентів планом; невеликі доповіді студентів з наступним їх обговоренням також за планом, раніше виданим учасникам семінару.

До кожного семінару складається і видається здобувачам освіти план його проведення. У ньому вказується: тема заняття, сформульовані запитання, література і методичні рекомендації по підготовці до нього.

При підготовці до семінару навчально-пізнавальна діяльність студентів організовується наступним чином:

1. Повідомляється тема і план семінару.
2. Рекомендується для самостійного вивчення література.
3. Надаються усні чи письмові (у вигляді методичних рекомендацій) поради щодо підготовки до семінарів.
4. Надаються індивідуальні завдання та за необхідності проводяться консультації з теми семінару.

Методика підготовки і проведення семінарських занять передбачає:

- опрацювання та осмислення теоретичного матеріалу відповідної теми відповідно до плану семінарського заняття та рекомендованої літератури;
- підготовку до обговорення питань інформаційного блоку у формі діалогу, дискусії, диспуту, конференцій тощо (за планом заняття);
- підготовку, проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються традиційні форми організації навчання (за вибором студента), їх аналіз;
- підготовку та проведення фрагментів навчальних занять, на яких використовуються інноваційні форми організації навчання (за вибором студента);
- виконання індивідуальних практичних завдань різних рівнів (за вибором студента);
- виконання завдань науково-пошукової роботи (написання рефератів за тематикою проблемного характеру, розробку доповідей для публічного виступу, підготовку тестів, анкет, бесід, інтерв'ю тощо).

Викладач повинен звернути увагу здобувачів освіти на необхідності глибокого ознайомлення з проблематикою семінару, неприпустимість механічного переписування матеріалу з одного-двох джерел, використання чужих конспектів чи плагіату. Слід підкреслити, що критичне осмислення матеріалу, різних поглядів на наукову проблему, побудова доказових, аргументованих виступів сприяє формуванню самостійного творчого мислення, вкрай необхідного сучасному висококваліфікованому фахівцю, орієнтованому на діяльність в умовах високої конкуренції.

Семінари складаються з двох взаємопов'язаних ланок – самостійного вивчення студентами програмного матеріалу і обговорення результатів пізнавальної діяльності засвоєних на заняттях. Вони привчають працювати самостійно, формують навички роботи з літературою, розвивають інтерес до дисципліни, вчать аргументувати відповідь, сприяють зв'язку теорії і практики.

Семінарські заняття можна класифікувати:

1. Залежно від складності, об'єму і вимог (підготовчий, власне семінар, міжпредметний).
2. Залежно від мети: семінар – повторення і систематизації знань; семінар вивчення нового матеріалу, комбінований.
3. За формою проведення: семінар-бесіда, семінар-обговорення (реферативний), диспут, комбінований, семінар-конференція.

На сучасному етапі набули поширення такі форми, як «круглий стіл», симпозіум, дебати. Широко використовуються такі методи: дидактичні, ділові, рольові ігри.

Ігрова діяльність при проведенні семінару виконує такі функції:

- спонукальну (викликає інтерес);
- комунікативну (засвоєння елементів культури спілкування);
- самореалізацій (кожен студент реалізує свої можливості);
- розвивальну (розвиток уваги, волі та інших психічних якостей);
- розважальну (отримують задоволення);
- діагностичну (виявлення прогалин у знаннях);
- корекційну (внесення позитивних змін у структуру особистості майбутніх фахівців).

У процесі проведення семінару застосовуються різні модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові, діловий театр та інші.

«Мозковий штурм» – ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень у процесі спільного висловлення думок.

Проблем на семінарі можна розглянути кілька, але неодмінною умовою є наявність проблеми та робота з нею в групах, прийняття узгодженого рішення і діалог за підсумками роботи.

Діалог – це співробітництво учасників навчального процесу, з одного боку – різних груп студентів, з другого – студентів і викладача з метою спільного пошуку рішення. Тому воно направлено на пошук спільних знаменників, розширення і можливу зміну власного погляду.

Дискусії – це словесний обмін ідеями, думками з будь-якої теми. Корисні тим, що дають можливість активізувати розумову діяльність, уміння висловлювати власні думки, використовувати набуті знання.

«Дерево рішень» – метод усіх можливих варіантів. Цей метод застосовується при аналізі ситуацій і допомагає досягнути повного розуміння причин, які призвели до прийняття того чи іншого важливого рішення, події в минулому.

Отже, проведення семінарських занять сприяє поглибленому засвоєнню здобувачами освіти найбільш складних питань навчального курсу з історичних дисциплін, спонукає їх до колективного творчого обговорення, оволодіння науковими методами аналізу явищ і проблем, активізує до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формує навички самоосвіти.

Список використаних джерел:

1. Курилів В.І. Методика викладання історії. Курс підвищення кваліфікації вчителів історії: Навчальний посібник. Харків : Торонто, 2008.
2. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник учителя. Харків, 2006.
3. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчально-методичний посібник для магістрантів денної та заочної форм навчання / П.І. Горохівський (авт.. і упорядник). Умань : ПП Жовтий О., 2013. 255 с.
4. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. Київ : Генеза, 2005.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Київ, 2010. 456 с.

Шамота Л.Ф.

методист, кваліфікаційна категорія

«спеціаліст вищої категорії»,

Білгород-Дністровський морський рибпромисловий

фаховий коледж

ОСОБЛИВОСТІ «ПЕРЕВЕРНУТОГО» НАВЧАННЯ

Сьогодення вимагає від педагогів винаходити нові підходи у донесенні навчального матеріалу до студентів, щоб сформувати у них самоосвітні навички, вміння користуватися отриманими знаннями. У новому законі «Про освіту», концепції «Нової української школи», йдеться про зміну знаннєвого підходу на компетентнісне навчання шляхом реалізації ідеї діяльнісного та особисто-орієнтованого навчання та інноваційну педагогічну діяльність, сутність якої полягає у осмисленні практичного педагогічного досвіду та в орієнтації на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нових знань, формування якісно іншої педагогічної практики [1, с. 155].

Надія розв'язати складні задачі навчання покладена на інноваційні освітні технології – сукупність форм, методів і засобів навчання, виховання та управління, які покращують мотивацію здобувачів освіти до освітнього процесу, стимулюють їх пізнавальну активність. У інноваційних методиках немає нічого абсолютно нового, а новизна – в інтеграції добре знайомих елементів педагогічних методик і прийомів, що в цілому формують цікавий, ефективний підхід. Американський педагог Гордон Драйден із цього приводу сказав: «ідея – це нова комбінація старих елементів» [2, с. 5]. Інноваційні технології – адаптовані, розширені або переоформлені ідеї, які набувають особливої актуальності в певному середовищі й у визначений період часу, пов'язані з новою постановкою цілі за нових умов. При цьому кожен студент відчуває свою інтелектуальну спроможність.

Такі складні дії, як проаналізувати, створити, спрогнозувати студент має робити на занятті (а не вдома), під керівництвом викладача, щоб мати можливість розвивати ці вміння і навички в

процесі діяльності. Але заняття не гумове! За браком часу, можливостей, іноді бажання або стану здоров'я деяка частина матеріалу, який би сприяв розвитку студента, залишається поза його увагою. Цю проблему розв'язує технологія перевернутого навчання.

Що це таке?

Метод перевертання заняття мовою оригіналу називається *flip teaching, flipped lesson*, або *flipped classroom* поєднує переваги онлайн-навчання із традиційним навчанням на занятті. «*Перевернутий клас*» – це така педагогічна модель, в якій типова подача лекцій та організація домашніх завдань міняються місцями. За формою організації перевернуте навчання є інтерактивним. Звичний процес навчання перевертається таким чином: домашнім завданням для студентів є перегляд відповідних відео фрагментів з навчальним матеріалом наступної теми. Перевернуте заняття звертається до давно відомої стратегії навчання на випередження, з тою лише різницею, що студенти не шукають матеріалів, а працюють з матеріалами, запропонованими викладачем.

Основна ідея технології – студентам пропонується ознайомитися з матеріалами теми заздалегідь, до заняття – вдома.

Як це працює?

Спочатку викладач готує і викладає на спільній інтернет-ресурсі різнорівневі матеріали (короткі відео-лекції, лаконічні презентації, тести). В якості домашнього завдання студенти дивляться відео-лекції, презентації, вивчають основні поняття, опрацьовують теоретичні завдання, читають підручник. Це дозволяє студентам повністю контролювати хід навчання: вони можуть дивитися контент в зручний для себе час і стільки разів, скільки потрібно студенту для повного розуміння і кращого осмислення матеріалу. Викладач до цього матеріалу докладає декілька питань в режимі «он-лайн» або невеликий тест для моніторингу рівня засвоєння навчального матеріалу.

Вдома – студент може, а не повинен заповнити робочий аркуш, пройти тест чи заповнити анкету, щоб перевірити, чи засвоєно матеріал. Щоб полегшити студентам засвоєння знань, викладач підбирає різноманітні способи передачі інформації: фільм, фотографії, презентація, практичне заняття, анімація явищ та дослідів, вікторина тощо. Що дивитися, коли і скільки разів – кожен студент вибирає сам.

Відповідно до вказівок студент має ознайомитись із матеріалом і з цими знаннями брати участь в заняттях. Якщо студент не підготувався вдома, то для виконання завдання на занятті він має звернутися до матеріалів, пропорованих для домашньої роботи. Використовуючи ресурси з оберненим зв'язком, напередодні заняття викладач з відповідей здобувачів освіти бачить рівень розуміння ними нового матеріалу.

Перенесення вивчення теорії додому допомагає виділити більшу кількість часу на занятті для відпрацювання навичок мислення, аналізу, синтезу тощо. Отримавши початкові знання і сформувавши первинне уявлення про предмет вивчення, студенти, прийшовши на заняття, переходять до активних форм навчання, тобто до аналізу конкретної навчальної ситуації, вирішення проблемних та практичних завдань, підготовлених викладачем. А головна цінність даної технології – це розвиток самостійності студента, аналітичної діяльності, системної роботи, навичок самоосвіти, уміння застосовувати отриману інформацію. Не існує єдиної моделі перевернутого навчання.

Які переваги?

Студентоцентризм. У кожного студента своя власна швидкість опанування матеріалу. Оскільки викладач одночасно не може відповідати на запит одного студента пояснити матеріал ще раз, і на запит іншого – вже дати завдання із зірочкою (завдання підвищеної складності), це спричиняє багато проблем. Перший студент починає себе відчувати некомфортно, а другому відповідно стає нудно. Щоб вирішити цей виклик, перевернуті уроки спрямовані на те, щоб поставити студента у центр навчального процесу.

Більше активної роботи. Традиційні заняття передбачають багато рутинної і неактивної роботи, і це виправдано, оскільки викладач має познайомити усіх з новою темою та дати можливість відпрацювати базові знання. Протилежна ситуація відбувається під час перевернутого заняття – оскільки студенти вже мали змогу дізнатися про тему під час самопідготовки та навчальних відео, то час в класі може бути використаний саме для того, щоб відпрацювати навички, що передбачає проектну роботу в групах та в парах.

Викладач – ментор, а не джерело знань. Викладач має змогу витратити час в аудиторії не на те, щоб ретранслювати певну інформацію, а на те, щоб разом з студентами залучитися у процес створення спільних проєктів, групової роботи і давати якісний та професійний фідбек.

Відповідальність. Однією з компетенцій, яку освітяни та науковці називаються важливою для життя у 21-му столітті є проактивність та лідерство, яке звісно неможливе без відповідальності. Перевернуті заняття сприяють не лише успішному опануванню певної галузі знання, але і також допомагають виховати цю навичку. Так, студент розуміє, що самопідготовка є важливою частиною навчання і власне виконання її забезпечує участь у активностях в аудиторії.

Які є моделі перевернутого класу?

Ви можете перевернути свій клас кількома способами. Іноді ви можете спробувати одну або кілька комбінацій цих перевернутих прикладів в аудиторії, щоб зробити навчання корисним для здобувачів освіти.

№ 1 Стандартний або звичайний перевернутий клас. Процес цього методу трохи схожий на традиційний метод навчання. Студентам дають відео та матеріали для перегляду та читання, щоб підготувати їх до заняття наступного дня, як «домашнє завдання». Під час заняття учні практикують те, чому вони навчилися, а викладач має час для індивідуальних занять або приділяє трохи додаткової уваги тим, хто цього потребує.

№ 2 Перевернутий клас, орієнтований на обговорення. Студенти знайомляться з темою вдома за допомогою відео та іншого спеціального вмісту. Під час заняття вони беруть участь у дискусіях на тему, викладаючи різні уявлення про цю тему. Це не офіційні дебати і є більш неформальними, допомагаючи їм глибше зрозуміти тему і підходить для абстрактних предметів, таких як мистецтво, література, мова тощо.

№ 3 Приклади мікроперевернутої класної кімнати. Ця стратегія перевернутого класу особливо підходить під час переходу від традиційного методу навчання до перевернутого класу. Ви поєднуєте як традиційні методи навчання, так і перевернуті стратегії в аудиторії, щоб допомогти студентам легше освоїти новий метод навчання.

Мікроперевернуті моделі класу можна використовувати для предметів, які вимагають лекцій для введення складних теорій.

№ 4 Перевернути викладача. Як впливає з назви, ця перевернута модель класу змінює роль викладача: здобувачі освіти викладають в аудиторії вміст, який вони створили самі. Це дещо складна модель і підходить для студентів коледжів, які здатні самостійно робити висновки щодо тем. Студентам надається тема, і вони можуть створювати власний відеоконтент або використовувати наявний вміст, доступний на різних платформах. Потім вони приходять до аудиторії і презентують тему всій групі, а викладач виступає в ролі керівника для них.

№ 5 Штучна перевернута класна кімната прикладів. Модель Flipped Classroom ідеально підходить для студентської аудиторії, які ще не достатньо оволоділи навичками, щоб самостійно аналізувати навчальний матеріал. У цій моделі студенти дивляться відео в аудиторії під керівництвом викладача та отримують індивідуальну підтримку та увагу, якщо це необхідно.

Як реалізувати?

Під час вступу до перших перевернутих занять потрібно пояснити ціль і специфіку методу, обговорити переваги та правила перебігу (особливо на підтримку викладача та одногрупників через спільні документи в хмарі). Наголосити, що тепер студенти відіграють ключову роль в процесі навчання і їх активність є умова досягнення успіху. Обираючи методи та прийоми мотивації, враховувати специфіку групи, індивідуальні можливості студентів, умови роботи на занятті. Для того, щоб така модель навчання почала добре функціонувати у групі, студентам потрібен час, щоб звикнути і зрозуміти, в чому полягає її механізм. Фахівці з цієї технології пропонують спочатку «перевертати» до 20% навчального матеріалу з простих тем, орієнтованих на факти і добре забезпечених ресурсами.

Перед тим, як провести заняття за технологією «Перевернуте навчання», ставити мету та задачі заняття, продумувати, яких цілей має досягти студент за допомогою матеріалів заняття.

Наступний етап – *підготовка віртуальних матеріалів для студентів до домашнього самостійного опрацювання.*

Налаштування студентів на домашню роботу на попередньому занятті. Можна показати приклад завдання, яке студенти

виконуватимуть на занятті. Переконатися, що студенти мають доступ до підготованих матеріалів в електронній формі. Якщо ні, то вибрати інший варіант подачі матеріалу.

Наступний етап – *робота на занятті*. Завдання «надати аргументи», «довести», «спрогнозувати» формують оціночні вміння. З таксономії Блума відомо, що найвищий відсоток засвоєння (до 95%) досягається в процесі взаємонавчання у групі. Групи отримують різнорівневі завдання, що відповідають їх можливостям. Далі студенти активно працюють в парах, змінних групах, діють, виконуючи більш менш складні завдання, а викладач модерує роботу, коментує, дає рекомендації та допомагає.

У підсумку можна окреслити основні кроки викладача під час перевернутого навчання: викладач опрацьовує і подає студентам тему на домашнє опрацювання; на занятті викладач звертається до інформації, яка вже відома студентам; викладач спостерігає за самостійною роботою студентів (індивідуальною або груповою), відповідає на запитання, допомагає слабким студентам; викладач допомагає студентам підвести підсумки теми та зробити висновки з досвіду, який вони здобули під час самостійного отримання знань.

Отже, сильною стороною стратегії перевернутого навчання є те, що студенти беруть відповідальність за процес навчання і знаходять найкращі для себе форми отримання знань.

Список використаних джерел:

1. Дичківська І. М. *Інноваційні педагогічні технології*. Київ : «Академвидав», 2004. 218 с.
2. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок. Харків : Вид. Група «Основа», 2009. 88 с. (Серія «Золота педагогічна колекція»)
3. Лозова В. І. *Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів*. Харків : ОВС, 2000. 175 с.
4. Машбиць Ю. І., Гокунь О. О., Жалдак М. І., Морзе Н. В. [та ін.]. *Основи нових інформаційних технологій навчання*. Київ, 1997. 260 с.
5. Тягло О. В. *Критичне мислення*. Харків : Основа, 2008. 190 с.
6. *Перевернутий клас: відмінності від звичайного уроку, переваги та складності реалізації*. URL: http://metod-portfolio.blogspot.com/2015/10/blog-post_89.html

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Гаяш О.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВИХ ЗАНЯТТЯХ З ДІТЬМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Останнє десятиліття ознаменувалося розробкою різних методів психолого-педагогічного, корекційного супроводу та підтримки дітей з особливими освітніми потребами, зокрема дітей з інтелектуальними порушеннями. Залишається актуальною і проблема вивчення застосування різних інноваційних технологій на корекційно-розвиткових заняттях з дітьми з інтелектуальними порушеннями.

Працюючи з дітьми з інтелектуальними порушеннями і зіштовхуючись із труднощами їх навчання, педагогам доводиться шукати допоміжні засоби, які полегшують процес засвоєння дітьми знань. Тому поряд із загальноприйнятими методами та прийомами цілком обґрунтовано використання інноваційних технологій, нестандартних методів і прийомів, нових підходів у корекційній роботі ефективність яких очевидна.

Інновація – це впровадження нового. Інноваційні технології навчання – це цілеспрямоване забезпечення освітнього процесу за допомогою нових прийомів, способів та засобів організації освітньої діяльності для підвищення її ефективності та здобуття кількісно і якісно нових освітніх результатів [1, с. 8].

Серед різноманітних інноваційних технологій розглянемо ті, включення яких, на наш погляд, у корекційно-розвиткові заняття, сприяє формуванню у дітей сталого інтересу до пізнавальної, ігрової, продуктивної та мовленнєвої діяльності, а отже, допомагає досягти кращої результативності у корекційній діяльності.

Найбільший інтерес, вважаємо, під час проведення занять з дітьми з порушеннями інтелекту представляють *ігрові технології*. Гра стимулює дитину досліджувати навколишнє середовище, відносини між об'єктами, з'ясовувати причинно-наслідкові зв'язки і зв'язки між подіями, що сприяє розвитку.

Цікавим дидактичним ігровим засобом, який ефективно використовується у роботі з дітьми зазначеної категорії є бізіборд «Теремок». Бізіборд «Теремок»: отвір з м'яким рукавом «Нора» (що виконує функції гри «Чудовий мішечок»), відповідно може використовуватися для гри «Що (хто) у нірці?»; черевичок зі шнурівкою, сприяє розвитку дрібної моторики, формуванню навичок самообслуговування; дзеркала, телефонний диск та шнурки з дерев'яними геометричними намистами розвивають дрібну, артикуляційну моторику, тактильне сприйняття, знайомлять дітей із цифрами та формами; тактильні панелі та валики, поверхні яких виконані з тканин різної фактури, дерева, каменів, пластикових паличок тощо, які можуть змінюватися, виходячи з цілей завдання та ігрових навичок дітей; дидактична гра «Сорочка» дозволяє навчити дитину навичкам самообслуговування; різнокольорові прищіпки на липучках, кольорові шнурки та комплект предметних картинок вчать дітей співвідносити кольори, розвивають увагу, мислення та мовлення; ігри-вкладиші сприяють розвитку у дітей елементарних математичних уявлень, графомоторних навичок, уваги та уяви.

Великі можливості для розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями мають і *терапевтичні технології*, зокрема креативна ігротерапія: ігри з крупами, піском, прищіпками, гудзиками, «сухий басейн». Завдяки таким іграм дитина отримує різноманітні сенсорні враження, у неї розвивається уважність та здатність зосереджуватися.

Враховуючи те, що основними видами у старшому та молодшому шкільному віці є ігрова і конструктивна діяльність, велике значення має використання таких педагогічних технологій, які мають яскраво виражений моделюючий характер. Тому застосування *лего-технологій*, орієнтованих на розвиток дрібної моторики, є важливим у корекційній роботі.

При використанні конструктора «Лего» у корекційно-розвитковій роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями: розвивається дрібна

моторика рук, логічне мислення, увага; удосконалюються початкові математичні знання про форму предметів, їх кількість, симетрію; формуються вміння розв'язувати проблемні завдання, ставити мету, міркувати про подальшу роботу, розробляти план дій; формуються уявлення про зовнішні властивості предметів: форму, величину, колір, положення у просторі; в процесі конструювання діти навчаються взаємодіяти з дорослими та однолітками; опановують способи виконання діяльності (за зразком, за схемою, словесною інструкцією).

За допомогою леґо-конструктора можна працювати над математичними поняттями, лексичними, граматичними темами (скільки вікон, ягідок на кущах і т. д.). Леґо-терапія виховує увагу, посидючість, акуратність, точність у виконанні конструкцій.

Будь-яка *творча діяльність*, зокрема аплікація, має велике значення для розумового розвитку дітей: розширюється запас знань на основі уявлень про різноманітні форми та просторове розташування предметів навколишнього світу, різні величини, різноманіття відтінків кольорів.

При виготовленні виробу аплікації важливо звертати увагу дітей з інтелектуальними порушеннями на мінливість форм, квітів (стигла – не стигла ягода, рослини в різні пори року), різне просторове розташування предметів і частин (пташка сидить, літає, клює зернятка; рибка плаває в різних напрямках тощо).

Займаючись аплікацією, діти знайомляться з різними матеріалами (папір, крупа, глина, черепашки та ін.), з їх властивостями, набувають навичок роботи з ними. Всі ці дії сприяють розумовому розвитку дитини. Аплікація розвиває пізнавальну сферу; художню уяву та естетичний смак; конструктивне мислення (наприклад, під час роботи дитині необхідно з частин зібрати ціле); дрібну моторику та тактильні відчуття особливо, якщо крім паперу використовуються інші матеріали: тканина, крупа, сухоцвіти, соломка; допомагає вивчити кольори та форми; знайомить дітей із поняттям технологія (щоб отримати результат, необхідно виконати послідовність різних дій змастити клеєм папір, посипати крупу, розмазати пластилін тощо).

Інформаційно-комп'ютерні технології належать до ефективних засобів навчання, які все частіше застосовуються у спеціальній педагогіці.

Використання презентацій на корекційних заняттях дозволяє: зацікавити дітей, підвищити якість засвоєння матеріалу. Рухи, звук, мультиплікація надовго привертають увагу дітей та сприяють підвищенню у них інтересу до матеріалу, що вивчається. Презентація забезпечує наочність, яка сприяє сприйняттю та кращому запам'ятовуванню матеріалу, що дуже важливо з огляду на особливості мислення дітей даної категорії. При цьому включаються три види пам'яті: зорова, слухова, моторна. Слайд-шоу і відеофрагменти дозволяють показати ті моменти з навколишнього світу, спостереження яких викликає труднощі: наприклад, зростання квітки, рух хвиль, ось йде дощ, поспостерігати за тваринами в їхньому природному середовищі; також можна змодельовати такі життєві ситуації, які не можна чи складно показати і побачити у повсякденному житті (наприклад, відтворення звуків природи; роботу транспорту тощо).

Технологія інтелектуальних карт. Інтелект-карта або ментальна карта та ще точніше mind-maps є винаходом американського вченого Тоні Бьюзена.

Інформація на інтелектуальній карті максимально візуалізована. Карти легко піддаються розширенню та модернізації, реалізуючи принцип руху від загального до деталей та навпаки.

На корекційних заняттях можна застосовувати інтелектуальні карти для розвитку зв'язного мовлення. Діти складають речення та оповідання по інтелект-карті. Виконуючи це завдання, діти самостійно і послідовно викладають свої думки, стають активнішими співрозмовниками. Навчаються відповідати на запитання поширеними реченнями. Словник дітей стає точним та різноманітним.

Робота під час складання інтелектуальних карт може будуватися так:

- позначається тема заняття та розміщується в центрі (фрукти, домашні тварини, квіти тощо);
- діти називають конкретні іменники. Зображують чи вибирають готові картинки – зображення предметів, які назвали;
- діти до кожного іменника підбирають слова-ознаки (в інтелектуальній карті розміщується у вигляді трикутника з двома хвилястими лініями);

– до кожного іменника підбираються слова-дії (в інтелектуальній карті розміщується у вигляді трикутника з двома прямими лініями).

На заключному етапі роботи з мовленнєвої теми діти за складеною інтелект-картою складають речення та розповіді з використаних раніше слів.

Варто зазначити, що застосування нетрадиційних технологій у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями має бути на основі індивідуального підходу до кожної дитини, визначення її потреб і необхідності застосування цих методів.

Таким чином, використання нетрадиційних технологій поряд з традиційними у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями, дозволяє створити доброзичливу атмосферу на заняттях, також підвищує можливості дитини в успішній адаптації її в суспільство.

Список використаних джерел:

1. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.
2. Сокол О. О. Запровадження інноваційних корекційно-розвиткових технологій для подолання комплексних порушень у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в освітньому просторі Нової української школи. *Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2021 року, м. Суми). Том 1. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С. 42–45.

Насадюк Т.О.

кандидат педагогічних наук, вчитель математики;

Карпенко В.М.

*вчитель математики,
гімназія № 260 м. Києва*

КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІ ВПРАВИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ДИСКАЛЬКУЛІЄЮ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В 5 КЛАСІ

На міжнародній конференції ООН з питань освіти, науки і культури «Інклюзивна освіта: шлях у майбутнє», яка проходила у Женеві у 2008 р., відмічалось, що запровадження інклюзії в освітній сфері є не другорядним, а центральним питанням для забезпечення високоякісної освіти і створення більш інклюзивних суспільств. Метою інклюзії в освіті є ліквідація соціальної ізоляваності (виключення), що є наслідком негативного ставлення до поняття різноманітності. Відправною точкою цього поняття є переконання, що освіта є одним із основоположних прав людини і основою для більш справедливого суспільства [1].

Із впровадження інклюзивної освіти щороку все більше учнів, які раніше вважались такими, що відстають в навчанні через лінощі, відсутню мотивацію чи небажання вчитися, отримали можливість підтримки з боку вчителів, психологів та корекційних педагогів, адаптованої під власні освітні потреби.

В науковому дослідженні [2] зазначено, що у закладах загальної середньої освіти навчається від 8% до 25% учнів із порушеннями мовлення і дискалькулією, які відчувають специфічні труднощі математичної діяльності та обчислювальних навичок, а саме: в розпізнаванні математичної інформації, відтворенні та репродуктивному застосуванні засвоєних знань; в конкретизації і виборі засобів і способів здійснення аналізу математичного матеріалу; в передбаченні, плануванні та здійсненні контролю математичної діяльності.

Ці особливості повинні братися до уваги під час організації уроків математики і корекційно-розвиткової роботи з таким учнями.

Дискалькулія (з англ. «невміння, нездатність рахувати») визначається когнітивним дефіцитом подання символічної цифрової інформації та проявляється у труднощах розуміти та працювати з числами та математичними поняттями. Учні з дискалькулією притаманні: нездатність інтерпретувати цифрові символи; труднощі у виконанні математичних обчислень (додавання, віднімання, множення, ділення); плутання чисел та математичних символів; проблеми з усним рахунком та з абстрактною інформацією.

Дискалькулія може бути обумовлена спадковою обтяженістю, негативним досвідом навчання математиці (примусом, покараннями, напруженими стосунками), або дисфункціональними порушеннями головного мозку, що спотворюють процес обробки зорової інформації та знижують здатність до сприйняття просторових відношень. За умови своєчасного звернення до спеціалістів та спеціально підібраних вправ, які допомагають вибудовувати важливі нейронні зв'язки, такі порушення не позначаються на загальному рівні інтелекту та інших навичках.

В процесі вивчення математики, використовуючи спеціальні корекційно-розвивальні вправи, важливо комплексно розвивати в учнів з дискалькулією: вміння орієнтуватися в просторі, визначати величину об'єктів та співвідношення між ними; тренувати вміння правильно називати та писати числа і символи, коментувати арифметичні дії, рахувати та класифікувати предмети, розв'язувати вправи за аналогією; формувати навички роботи з умовою завдання (свідомого розуміння, інтерпретації результатів, формулювання відповіді), розпізнавати та малювати геометричні фігури тощо.

Враховуючи проблеми з абстрактним сприйняттям та триманням уваги в учнів з дискалькулією, одним з ефективних прийомів навчання є наочно-практичний метод моделювання, який дозволяє здійснювати навчання математики на об'єктах навколишнього світу та сприяє подоланню стресу від труднощів сприйняття чисел, ототожнюючи їх з реальними предметами. Опора на чуттєві образи, на думку Г.В. Свириденко [2], робить засвоєння більш конкретним, доступним, усвідомленим, а моделювання як вид конструктивної діяльності

розвиває дії заміщення і слугує основою для активізації пізнавальних здібностей, готує дітей до сприймання і прочитання схем, діаграм, карт тощо.

Використання математичних матеріалів, представлених в наочно-образній формі у вигляді робочих аркушів до різних тем курсу математики 5 класу, дозволяє адаптувати процес навчання до потреб дитини та візуалізувати абстрактний математичний матеріал в контексті реального життя. Наприклад:



Розглянь схему київського метрополітену та дай відповіді на запитання:

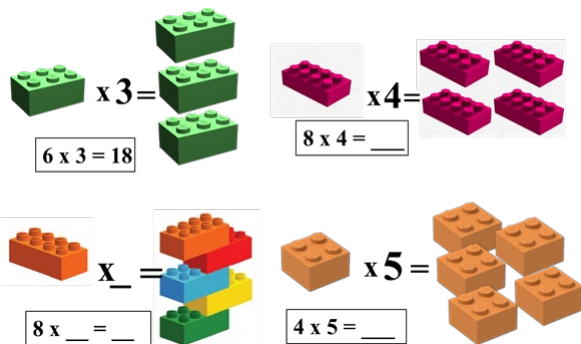
- Скільки станцій має кожна з гілок (синя, червона, зелена)?
- Яка відстань в сантиметрах між станціями Чернігівська-Дарниця, Славутич-Видубичі, Теремки-Іподром?
- Скільки зупинок потрібно проїхати, щоб дістатися зі станції Оболонь до Майдану Незалежності? Визнач довжину цього маршруту в см.
- Який маршрут довший: Академістечко-Нивки, чи Видубичі-Осокорки?
- На якому маршруті більше зупинок?
- Поясни, як можна дістатися з Конtractової площі до Залізничного вокзалу?

Рис. 1. Приклад корекційно-розвиткового завдання «Схема метрополітену»

Джерело: розроблено авторами

Завдання передбачає роботу зі схемою метрополітену та виконання простих математичних дій (порахуй, поміряй, назви, порівняй) та сприяє розвитку в учнів умінь рахувати, вимірювати довжину відрізка, здійснювати порівняння; тренує увагу, зосередженість та комунікативність, адже завдання виконується в діалозі з педагогом.

Множення цеглинок Lego: заповни пропуски в прикладах



**Рис. 2. Приклад корекційно-розвиткового завдання
«Множення цеглинок Lego»**

Джерело: розроблено авторами

Такі корекційно-розвивальні завдання дозволяють використовувати різні форми роботи з учнями (вимірювання, підрахунок, доповнення математичних записів тощо), активізувати пізнавальну активність, організувати навчання в діалозі через коментарі-підказки та навідні запитаннями вчителя, уникати труднощів в орієнтуванні на аркуші звичайного зошита через визначені віконечка для запису учнем результату, долучати до процесу навчання вимірювальні прилади, конструктор та інші допоміжні засоби. Для досягнення позитивного результату педагогам під час уроків важливо забезпечувати атмосферу доброзичливості, давати можливість учню працювати у власному темпі, надавати чіткі інструкції та приклади, ділити завдання на окремі частини, працювати над результатом покроково та надавати учням адекватну підтримку на кожному етапі роботи.

Список використаних джерел:

1. Інклюзія в освіті. Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти ІПО Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, Київ. URL: https://rcrio.ipro.kubg.edu.ua/?page_id=48 (дата звернення: 20.01.2025).
2. Свириденко Г.В. Педагогічні умови корекції дискалькулії в учнів початкових класів із порушеннями мовлення в інклюзивному навчанні: дис. ... док. філософії: 016 Спеціальна освіта. Київ, 2024. 194 с.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Кузьменко А.О.

кандидат філологічних наук, доцент, докторант,

Херсонський державний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1189-1438>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ АСПІРАНТА

Академічна доброчесність та критичне мислення є ключовими компонентами сучасної вищої освіти, особливо на етапі підготовки аспірантів. Вони забезпечують якісну та етичну основу для проведення наукових досліджень, формування довіри до результатів роботи та створення нових знань. У процесі підготовки аспірантів ці дві категорії тісно взаємопов'язані, адже критичне мислення сприяє усвідомленню необхідності дотримання норм доброчесності, а академічна доброчесність формує етичну основу для розвитку здатності до аналітичного мислення.

Академічна доброчесність полягає у дотриманні етичних норм у науковій діяльності, що передбачає уникнення плагіату, фабрикації даних, маніпуляцій результатами та інших порушень [1]. Для аспірантів дотримання цих принципів є важливим з кількох причин. По-перше, це забезпечує їхню етичну поведінку у роботі з джерелами та створенні власних досліджень. По-друге, доброчесність є основою для створення якісних наукових робіт, які можуть бути використані у подальшій дослідницькій діяльності. Нарешті, дотримання етичних норм формує позитивну репутацію аспіранта, що є важливим для його професійного зростання.

Критичне мислення, у свою чергу, є здатністю аналізувати, оцінювати та синтезувати інформацію з метою прийняття обґрунтованих рішень. Воно дозволяє аспірантам ефективно працювати з науковими джерелами, оцінювати їхню достовірність, релевантність та унікальність. Критичне мислення сприяє не лише

аналізу власних результатів, але й об'єктивному оцінюванню наукових робіт інших дослідників, що є необхідним у процесі підготовки дисертацій. Крім того, ця здатність відкриває можливості для створення нових гіпотез, інноваційних підходів та вирішення складних проблем.

Взаємозв'язок між академічною доброчесністю та критичним мисленням є очевидним. Критичне осмислення етичних дилем дозволяє аспірантам усвідомлювати важливість доброчесності у науковій діяльності. Наприклад, здатність оцінювати джерела, аналізувати наслідки недоброчесної поведінки чи перевіряти достовірність фактів допомагає уникнути порушень, таких як плагіат чи маніпуляція даними. Розвинуте критичне мислення також сприяє ефективному засвоєнню нової інформації, що інтегрується у наукові дослідження без порушення етичних принципів.

Впровадження академічної доброчесності та розвиток критичного мислення у підготовку аспірантів можливе завдяки використанню навчальних курсів, практичних завдань, сучасних цифрових інструментів та наставництва [2]. Курси, що охоплюють етику наукової діяльності, аналіз даних і принципи академічного письма, сприяють формуванню відповідних навичок. Практичні завдання, як-от кейс-стаді, симуляції або аналіз етичних дилем, дозволяють аспірантам застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях. Цифрові інструменти, такі як системи перевірки текстів на плагіат і програмне забезпечення для аналізу даних, сприяють дотриманню норм доброчесності. Наставництво з боку досвідчених науковців є додатковим чинником, який допомагає аспірантам засвоїти етичні норми та розвивати критичне мислення.

Попри важливість академічної доброчесності та критичного мислення, існують виклики у їх впровадженні [3]. Аспіранти можуть мати недостатню обізнаність щодо принципів доброчесності, а тиск через необхідність публікацій іноді спонукає до академічних порушень. Крім того, складність перевірки всіх джерел на достовірність може призводити до несвідомих помилок. Для подолання цих викликів потрібен системний підхід, що включає освітні програми, підтримку наставників і технологічне забезпечення.

Академічна доброчесність та критичне мислення є невіддільними компонентами якісної підготовки аспірантів. Вони забезпечують етичність, наукову обґрунтованість та інноваційність у дослідженнях, створюючи основу для довіри до науки і професійного розвитку молодих дослідників. Інтеграція цих принципів у навчальний процес аспірантури є необхідною умовою для формування доброчесних, компетентних та критично мислячих науковців, здатних ефективно вирішувати сучасні наукові завдання.

Список використаних джерел:

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності. Збірник есе учасників наукового стажування. Польсько-українська фундація «Інститут міжнародної академічної та наукової співпраці. Варшава. 2019. 147 с.

2. Акімова О.В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Тернопіль, 2010. 43 с.

3. Тимочко Т. Академічна доброчесність – це те, чого не вистачає вищій школі. URL: <https://academiq.org.ua/presa-pro-nas/akademichna-dobrochesnist-tse-te-chogo-ne-vystachaye-vyshhij-shkoli-taras-tymochko/>

Нелюба Р.О.

аспірант,

Класичний приватний університет

Мазін В.М.

доктор педагогічних наук, професор,

Національний університет «Запорізька політехніка»

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У НАВЧАННІ ЗУБНИХ ТЕХНІКІВ: ЗНАЧУЩІСТЬ ВИВЧЕННЯ БІОСУМІСНИХ МАТЕРІАЛІВ

Актуальність. Сучасна стоматологія постійно розвивається, що створює нові вимоги до матеріалів і технологій, які використовуються у виготовленні стоматологічних реставрацій. В умовах зростаючої потреби пацієнтів у безпечних, довговічних та естетичних конструкціях виникає необхідність впровадження біосумісних матеріалів, які забезпечують високі стандарти лікування. Однак ефективне використання таких матеріалів супроводжується низкою викликів.

Проте навчальні програми часто не враховують швидкий розвиток біосумісних матеріалів, і це вимагає оновлення методів підготовки фахівців. Таким чином, постає завдання розробки комплексного підходу до підготовки зубних техніків, впровадження використання нових методик роботи з біосумісними матеріалами та забезпечення доступу до сучасних технологій. Вирішення цієї проблеми є важливим кроком для підвищення ефективності стоматологічного лікування, зменшення ризиків ускладнень та підвищення якості життя пацієнтів.

Незважаючи на різноманітність досліджень, вони не розкривають питання впровадження біосумісних матеріалів в підготовку, не вказуються методи збільшення компетентностей зубних техніків та сучасні підходи до їх навчання. Тому питання підготовки майбутніх зубних техніків до роботи з біосумісними матеріалами нового покоління залишається недостатньо вивченим.

Мета дослідження: вивчити особливості використання біосумісних матеріалів у стоматології та їхній вплив на навчання зубного техніка.

Методи дослідження:

1. Аналіз літературних джерел та наукових статей.
2. Дослідження освітніх програм у стоматологічних навчальних закладах.
3. Порівняльний аналіз сучасних методик навчання у різних країнах.
4. Порівняльний аналіз властивостей біосумісних матеріалів.

Від навичок та знань зубних техніків залежить якість виконаної роботи. Саме тому підготовка майбутніх зубних техніків до роботи з біосумісними матеріалами нового покоління є надзвичайно важливим аспектом сучасної стоматологічної освіти. Ефективне впровадження цих матеріалів у практику залежить від рівня підготовки фахівців, зокрема зубних техніків, які відіграють ключову роль у створенні стоматологічних конструкцій. Сучасна система професійної освіти потребує адаптації до викликів інноваційної стоматології. Міжнародний досвід свідчить про важливість регулярного перегляду освітніх стандартів, орієнтованого на формування нових компетенцій, що забезпечать конкурентоспроможність майбутніх фахівців на ринку праці. G. S.Siang Lin, J. Y. Foo, C. Choong Foong в своїй роботі вивчали навчальні програми для курсу стоматологічного матеріалознавства та наголошують на перегляді навчальної програми з матеріалознавства, щоб забезпечити її відповідність сучасним вимогам і покращити навчальний досвід студентів [1].

У роботі Takeuchi зазначено, що в США необхідні для покращення освітніх закладів та матеріально-технічної бази обладнання, набір викладачів із передовими навичками та працевлаштування випускників нових програм як викладачів. Саме тому роль біосумісних матеріалів є такою важливою у підготовці зубних техніків і тому викладено позитивні властивості даних матеріалів [2].

Історичний контекст використання матеріалів у стоматології бере свій початок понад 3000 років тому. Аж у двадцять першому столітті акцент змістився на створення матеріалів, які мають не лише високу

функціональність, але й біосумісність – тобто здатність взаємодіяти з тканинами організму без шкоди для здоров'я [3, с. 1617–1633].

Зубний технік відіграє ключову роль у створенні функціональних і естетичних стоматологічних конструкцій. Робота з біосумісними матеріалами вимагає глибокого розуміння їхніх властивостей. Зубний технік має володіти компетентностями в галузі фізичних та хімічних характеристик матеріалів, методах їх обробки та особливостях взаємодії з тканинами ротової порожнини. Наприклад, S. Kongkiatkamon, D. Rokaya, S. Kengtanyakich, C. Peampring дослідили, що швидкість спікання цирконію змінює його властивості [4].

До біосумісних матеріалів належать:

Металеві матеріали:

1. Титан є найбільш біосумісним матеріалом. P. Ellakany, M. A. AlGhamdi, T. Alshehri, Z. Abdelrahman під час дослідження виявили, що сплав титану демонструє найвищу стійкість до корозії та пасивність порівняно з іншими сплавами [5].

2. Кобальт-хромові сплави забезпечують стійкість до корозії та механічних навантажень. В. Кіндій зазначив, що використання нікельвільних сплавів дозволяє забезпечити високу якість лікування і мінімізувати ризик ускладнень [6, с. 44–48].

Полімерні матеріали: акрилати та композити.

Кераміка:

1. Діоксид цирконію забезпечує високу естетику та міцність. В. S. Yigit, M. Al-Akkad, R. Mouhajjed описали, що кераміка з цирконію є ідеальним вибором матеріалу для складних реставрацій. Y. Alfawaz дослідив біосумісність цирконію за допомогою *in vitro* та *in vivo* досліджень, які показали кращу реакцію тканин та відсутність цитотоксичних реакцій на культури клітин [7, с. 39–45; 7, с. 418–422].

2. Склокераміка застосовується для виготовлення вінірів та коронок, імітуючи натуральний вигляд зубів. N. C. Forna, R. Uleanu, I. Lungu, A.-R. Dimofte зазначили, що нетоксичність, сумісність із тканинами ротової порожнини роблять стоматологічну кераміку чудовим вибором для стоматологічних реставрацій [8, с. 69–76].

Головними перешкодами застосування є повне розуміння техніками властивостей, висока вартість матеріалів та технологічна складність їх обробки. Наприклад, E. Margin зазначив, що розробка

добре збалансованого біоактивного матеріалу є набагато складнішою та дорожчою, оскільки вона вимагає глибокого розуміння біологічного середовища, а також триваліших випробувань [9].

A. Kui, M. Manziuc, A. Petruțiu, S. Buduru, A. Labuneț, M. Negucioiu, A. Chisnoiu у своїй роботі підкреслюють складний характер естетичних властивостей прозорого цирконію та те, що клініцисти та техніки повинні враховувати його особливості та обмеження для оптимізації результатів реставрації [10].

Висновки. Висновки дослідження підкреслюють важливість впровадження інноваційних матеріалів у процес навчання, що сприятиме підвищенню професійної кваліфікації, навичок та компетентностей зубних техніків. Оновлення освітніх програм, орієнтованих на роботу з біосумісними матеріалами, дозволить випускникам відповідати сучасним вимогам галузі. Таким чином, вдосконалення навчання зубних техніків у вивченні біосумісних матеріалів сприятиме розвитку якісної стоматології.

Список використаних джерел:

1. Lin G. S. S., Foo J. Y., Foong C. C. Curriculum mapping of a dental materials science course: a reality check and way forward. *BMC Medical Education*. 2023. Vol. 23, № 1. Article 716. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04717-z>
2. Takeuchi, Y., Koizumi, H., Imai, H., Furuchi, M., Takatsu, M., & Shimoe, S. (2022). Education and licensure of dental technicians. *Journal of Oral Science*. Tokyo, 314.
3. Marin, E., Boschetto, F., & Pezzotti, G. (2020). Biomaterials and biocompatibility: An historical overview. *Journal of biomedical materials research. Part A*, 108(8), 1617–1633. DOI: <https://doi.org/10.1002/jbm.a.36930>
4. Kongkiatkamon, S., Rokaya, D., Kengtanyakich, S., & Peampring, C. (2023). Current classification of zirconia in dentistry: an updated review. *PeerJ*, 11, e15669. DOI: <https://doi.org/10.7717/peerj.15669>
5. Ellakany, P., AlGhamdi, M. A., Alshehri, T., & Abdelrahman, Z. (2022). Cytotoxicity of Commercially Pure Titanium (cpTi), Silver-Palladium (Ag-Pd), and Nickel-Chromium (Ni-Cr) Alloys Commonly Used in the Fabrication of

Dental Prosthetic Restorations. *Cureus*, 14(11), e31679. DOI: <https://doi.org/10.7759/cureus.31679>

6. Кіндій В. Д. Сучасні стоматологічні сплави: стан питання. *Український стоматологічний альманах*. 2024. № 4. С. 44–48. DOI: <https://doi.org/10.31718/2409-0255.4.2024.08>. URL: https://www.researchgate.net/publication/387411113_MODERN_DENTAL_ALLOYS_STATUS_OF_THE_ISSUE (дата звернення: 09.01.2025).

7. Yigit, B. S., Al-Akkad, M., & Mounajjed, R. (2024). Zirconia ceramics. *Acta Medica (Hradec Králové)*, 67(2), 39–45. DOI: <https://doi.org/10.14712/18059694.2024.18>

8. Alfawaz, Y. (2016). Zirconia crown as single unit tooth restoration: A literature review. *The Journal of Contemporary Dental Practice*, 17(5), 418–422. DOI: <https://doi.org/10.5005/jp-journals-10024-1865>

9. Forna, N. C., Uleanu, R., Lungu, I., & Dimofte, A.-R. (2024). Dental ceramics: Advantages and benefits. *Medicine and Materials*, 4(2), 69–76. DOI: <https://doi.org/10.36868/MEDMATER.2024.04.02.069>

10. Kui, A., Manziuc, M., Petruțiu, A., Buduru, S., Labuneț, A., Negucioiu, M., & Chisnoiu, A. (2023). Translucent Zirconia in Fixed Prosthodontics-An Integrative Overview. *Biomedicines*, 11(12), 3116. DOI: <https://doi.org/10.3390/biomedicines11123116>

Попович В.І.

*кандидат педагогічних наук,
заступник директора з виховної роботи;*

Софілканич Н.Ю.

*викладач іноземної мови,
«спеціаліст вищої категорії», викладач-методист,
ВСП «Мукачівський фаховий коледж НУБіП України»*

**ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА
ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ
МОВЛЕННЕВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ**

Програма експериментальної роботи з формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці передбачала: аналіз освітніх програм, навчальних планів підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; створення методик для вивчення стану сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; визначення рівнів сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; створення авторської моделі формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування; визначення контрольних (КГ) й експериментальних (ЕГ) груп здобувачів освіти для перевірки ефективності розробленої системи; проведення апробації й оцінювання ефективності розробленої нами методики формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування, узагальнення одержаних результатів.

Дослідницько-експериментальна робота була проведена на базі Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Мукачівський аграрний коледж», Національного університету біоресурсів і природокористування України, Мукачівського державного університету, Хмельницького

національного університету та Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького упродовж 2015–2019 рр. Вона охоплювала три взаємопов'язані етапи науково-педагогічного пошуку: констатувальний, формувальний та узагальнювальний. До експерименту залучено 279 осіб, із них 35 викладачів (експертів) та 244 студенти, із яких були сформовані контрольна (КГ – 106 студентів) та експериментальна (ЕГ – 138 студентів) групи.

З метою доведення ефективності педагогічних умов формування мовленнєвої культури студентів були використані раніше визначені критерії [1, с. 588; 5] й показники її сформованості [1, с. 1024; 2; 3; 5].

Педагогічний експеримент складався з таких етапів, як констатувальний, формувальний, узагальнювальний.

На підставі вивчення наукової літератури та практичного досвіду визначено структурні компоненти мовленнєвої культури: *мотиваційний, когнітивний та діяльнісний*. Для визначення рівня сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування представлено такі критерії: *мотиваційно-ціннісний, знаннєво-пізнавальний, професійно-комунікативний*. Визначення критеріїв і показників дало змогу дослідити рівні сформованості мовленнєвої культури: *високий (професійний), середній (продуктивний), низький (репродуктивний)*.

Під час констатувального етапу експерименту виконувалися такі завдання: спостереження мотивації до навчання мовленнєвої культури; аналіз особливостей формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у ЗВО. В експериментальних групах був проведений діагностуючий експеримент щодо встановлення рівня сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців, застосовуючи методи спостереження, анкетування, тестування.

Метою констатувального етапу педагогічного експерименту було дослідження таких якостей формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців, які забезпечуються в умовах стандартної системи підготовки фахівців, враховуючи чинники, які могли б покращити рівень сформованості мовленнєвої культури.

Результати цього етапу педагогічного експерименту вказали на низький рівень формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців

з туризму, продемонстрували позитивні та негативні фактори, що впливають на ефективність формування такої культури, визначили блок теоретичних і практичних питань, сформулювали педагогічні умови, створили модель формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування.

Відповідно до мети дослідження аргументовано педагогічні умови, які сприяють формуванню мовленнєвої культури:

- активізація мотивації майбутніх фахівців з туристичного обслуговування до оволодіння мовленнєвою культурою;
- професійно-орієнтована реструктуризація змісту мовної підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування;
- формування й розширення фахового словникового запасу засобами «Електронного термінологічного словника із туризму» та «Комплексного термінологічного словника із туризму»;
- залучення майбутніх фахівців з туристичного обслуговування до комунікативної взаємодії на основі використання інтерактивних методів навчання.

На основі окреслених педагогічних умов побудовано структурну модель формування мовленнєвої культури, що відображає комплекс заходів, які ґрунтуються на *загальнодидактичних і спеціальних принципах*.

На констатувальному етапі здійснювався аналіз початкового рівня сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл майбутніх фахівців з туристичного обслуговування за рівнями сформованості мовленнєвої культури на констатувальному етапі експерименту

Рівні	Кількість студентів			
	Контрольна група (КГ)		Експериментальна група (ЕГ)	
	абс.	%	абс.	%
Низький	32	30,19	41	29,71
Середній	54	50,94	71	51,45
Високий	20	18,87	26	18,84
Всього	106	100	138	100

Джерело: [4]

У результаті проведеного експерименту бачимо, що початковий рівень сформованості мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування в контрольних і експериментальних групах дещо відрізняється. Низький рівень сформованості мовленнєвої культури в контрольних групах продемонстрували 30,19% здобувачів освіти, а в експериментальних – 29,71%. Середній рівень сформованості мовленнєвої культури в контрольних групах – 50,94%, в експериментальних – 51,45%. Високий рівень сформованості мовленнєвої культури майбутні фахівці з туристичного обслуговування на контрольному етапі експерименту продемонстрували в контрольних групах 18,87%, в експериментальних – 18,84%.

Представлені в таблиці 1 результати вказують на те, що студенти контрольної і експериментальної груп виявили схоже відношення до майбутньої професії.

Проблема формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці є складною і багатогранною, тому проведене дослідження не може вирішити всіх її аспектів. Наукові пошуки доцільно спрямувати на удосконалення методичного інструментарію педагогічної діагностики комунікативної культури.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
2. Мазін В.М. Критерії та показники сформованості культури самореалізації педагога. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки. Сер. Педагогіка*. 2007. Вип. 41. С. 217-225.
3. Новий тлумачний словник української мови / уклад. В.В. Яременко, О.М. Сліпущко. Київ: Ін-т енциклопед. досліджень НАН України. 2008. 2700 с.
4. Попович В.І. Формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців з туристичного обслуговування у професійній підготовці: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Хмельницький національний ун-т. Хмельницький, 2020. 202 с.
5. Танська В.В. Підготовка майбутнього вчителя біології до екологічної освіти старшокласників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2006. 20 с.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Вонсович Ю.В.

викладач,

*Фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Нинішній світ встановлює нові вимоги до освіти, зокрема й до фахової передвищої освіти. Саме тому діджиталізація стала не просто трендом, а необхідністю для кращого засвоєння знань майбутніх медичних та фармацевтичними працівниками. Потреба у використанні дистанційних форм навчання стала актуальною під час пандемії COVID-19. Крім того, війна в Україні, значно вплинула на організацію освітнього процесу, спонукаючи викладачів адаптувати навчання до нових умов.

Діджиталізація освітнього процесу це не просто використання мережі інтернет, комп'ютерів та інших гаджетів, але й глибока інтеграція цифрових технологій у всі сфери освіти. У медичних коледжах цей процес має свої особливості, адже значна частина навчання пов'язана із відпрацюванням практичних навичок, які без безпосередньої роботи з пацієнтами або спеціалізованим обладнанням складно засвоїти.

У Фаховому медико-фармацевтичному коледжі активно застосовуються цифрові технології, а саме:

1. Google Classroom – платформа, які покращує дистанційне навчання, адже викладачі мають можливість розміщувати на вказаній платформі матеріали лекційних занять, матеріали для підготовки до практичних занять та самостійної роботи. Усі перераховані навчальні ресурси розміщені також і на сайті коледжу, таким чином студенти мають постійний доступ до презентацій та інших методичних

розробок. Це сприяє не лише ефективній організації дистанційного або змішаного навчання, але й розвитку самостійності у студентів.

2. Zoom, Microsoft Teams – комунікаційні платформи, які дають можливість проводити відеоконференції, обмінюватися повідомленнями та файлами. Проведення занять за допомогою цих програм дає можливість студентам спілкуватися з викладачем, задавати питання, отримувати пояснення у режимі реального часу, а записані відеоконференції забезпечують можливість повторного опрацювання матеріалу у зручний для здобувачів освіти час. Це особливо важливо для тих, хто пропустив заняття або потребує додаткового опрацювання теми.

3. Google Forms та Kahoot – потужні інструменти, які дають можливість за допомогою онлайн-тестувань швидко, легко та ефективно перевірити знання студентів.

4. Гейміфікація – це використання ігрових практик та механізмів у неігровому контексті для залучення студентів до вирішення проблем.

Інтерактивна програма, така як Pharmacy Simulator, сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, роблячи освітній процес цікавим. Дана інноваційна технологія, яка дозволяє системно підійти до відпрацювання навичок надання фармацевтичної допомоги, доступна на усіх гаджетах, що дає можливість студентам у будь-який зручний для них час вдосконалювати свої професійні навички у віртуальному середовищі, відтворюючи ситуації, з якими вони можуть зіткнутися у своїй майбутній професійній діяльності.

5. Освітні платформи Prometheus, EdEra та Центр громадського здоров'я відкривають нові можливості для професійного розвитку здобувачів освіти під час навчання, адже доступ до онлайн-курсів та вебінарів, які пропонують ці платформи розширюють знання студентів та доповнюють освітньо-професійну програму закладу освіти.

6. Мобільні додатки Telegram та Viber роблять освітній процес більш організованим, адже активно використовуються студентами та викладачами для швидкого обміну повідомленнями, навчальними матеріалами тощо. Соціальні мережі Facebook і Instagram допомагають поширювати новини про коледж і залучати здобувачів

освіти до волонтерської, громадської та інших видів діяльності у позанавчальний час.

7. Мобільний мультимедійний комплекс «Оніко» з VR-технологіями – це інноваційний анатомічний стіл, який дозволяє досліджувати людське тіло в тривимірному форматі, відкриваючи нові перспективи для вивчення анатомії та фізіології. Ця сучасна імерсивна технологія значно покращує якість навчання, адже дозволяє здобувачам освіти за допомогою віртуальних моделей опрацювати складні біологічні процеси.

Незважаючи на усі переваги діджиталізації, хочемо зауважити, що є і певні виклики. Проблемою все ж таки залишається обмежений доступ до технічних засобів і стабільного інтернету серед окремих студентів. Потрібно враховувати, що цифрові інструменти не здатні замінити практичні заняття у повній мірі, особливо коли йдеться про медичні маніпуляції, що потребують фізичної взаємодії. Водночас студенти і викладачі стикаються з труднощами в оволодінні навиками необхідним для використання цифрових технологій і потребують додаткового навчання. Важливо особливу увагу приділяти питанням кібербезпеки, адже під час війни зростає ризик кібератак.

Розвиток цифрових технологій в освітньому процесі сприятиме підвищенню його ефективності. Гармонійне поєднання онлайн-інструментів із практичними заняттями, дозволить краще адаптувати освітній процес до викликів сучасного світу. Використання інтерактивних методів, таких як віртуальні симуляції та навчальні відеоматеріали, сприятиме кращому засвоєнню матеріалу. Але все ж таки особливу увагу слід приділити розвитку цифрової грамотності як студентів, так і викладачів. Впровадження спеціалізованих занять, тренінгів та курсів забезпечить ефективніше використання новітніх технологій в освіті. Систематична модернізація матеріально-технічного забезпечення, покращення доступу до навчальних ресурсів дозволить зробити освітній процес більш зручнішим і продуктивнішим.

Діджиталізація освітнього процесу у закладах освіти є необхідною умовою для забезпечення якісної освіти. Війна в Україні стала сильним каталізатором цих змін, змушуючи заклади швидко адаптувати освітні процеси до нових реалій.

Незважаючи на низку викликів, цифрові технології відкривають можливості для покращення навчання. Впровадження інтегративних програм, платформ для дистанційної освіти, за допомогою яких можна проводити відеоконференції, складати тестові завдання допомагає підвищити рівень засвоєння матеріалу, а також забезпечити індивідуалізований підхід до навчання. Важливим завданням залишається адаптація освітнього процесу до рівня підготовки студентів та забезпечення доступу до необхідних технологій для всіх учасників навчання.

Однак цифровізація не може повністю замінити традиційне навчання, особливо у сфері охорони здоров'я, де відпрацювання практика навичок відіграє ключову роль. Тому важливо зберігати баланс між онлайн-навчанням та практичними заняттями.

Таким чином, інтеграція цифрових технологій у навчальний процес сприяє підвищенню його ефективності, розвитку самостійності студентів та створенню більш гнучкої системи освіти.

Список використаних джерел:

1. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : збірник статей VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-25 листопада 2022 р.). Полтава : Вид-во "Астрія", 2022. 275 с.
2. Звітна наукова конференція Інституту цифровізації освіти НАПН України «Цифрова трансформація освіти України в умовах воєнного стану» : збірник матеріалів, 24 лютого 2023 р., м. Київ / упоряд.: О. П. Пінчук, Н. В. Яськова. Київ : ІЦО НАПН України, 2023. 157 с.
3. Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах диджиталізації суспільства : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, 10 листопада 2022 р. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 153 с.

НОТАТКИ

Наукове видання

**ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА:
ДОСВІД, НОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ**

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Матеріали друкуються в авторській редакції

Дизайн обкладинки: А. Юдашкіна
Верстка: Ю. Войтюк

Підписано до друку 17.02.2025. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 3,49. Тираж 100. Замовлення № 0225/72.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво «Молодий вчений»
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, буд. 6/1
Телефони: +38 (095) 778 74 79, +38 (067) 695 64 10
E-mail: info@molodyivchenyi.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7641 від 29.07.2022 р.